

At tage børn

Et ufærdigt manuskript af Ole Lund Kirkegaard har ligget gemt i årti

AF Eiler Jensen

I 1967 var Ole Lund Kirkegaard med til at forandre dansk børnelitteratur med *Lille Virgil*. Næsten 60 år senere får en hidtil ufærdig fortælling nyt liv, da datteren Nana Bang Kirkegaard har gjort farens manuskript færdigt. Resultatet er *Kalle og Kaptajn Skipper* – ikke hans bog, understreger hun, men deres.

I de første efterårsmåneder i 1967 skete, hvad man kunne kalde et paradigmeskifte i dansk børnelitteratur. På bare to måneder udkom fem bøger, som kom til at præsentere en helt ny måde at skrive børnebøger, og ikke mindst et nyt syn på børn kom til udtryk i disse bøger. Nemlig det kompetente barn, barnet der kan selv.

Det var en børnelitteratur, der tog barnet alvorligt, lod det udfolde sig og være livsdu-

eligt. Samtidig kom voksenkaraktererne til at tage sig en smule ynkelige og latterlige ud.

Et ændret børnesyn

De fem forfattere og deres værker var: Benny Andersen (1929-2018): *Snøvsen*, *Eigil og katten i sækken*, Cecil Bødker (1927-2020): *Silas og den sorte hoppe*, Ole Lund Kirkegaard (1940-1979): *Lille Virgil*, Halfdan Rasmussen (1915-2002): *Halfdans ABC* og Flemming Quist Møller (1942-2022): *Cykkelmyggen Egon*.

Betydningen af paradigmeskiftet og det deraf ændrede børnesyn i litteraturen kan ikke overdrives. Og de fem forfatters betydning har da også været enorm – og er det stadig. De er alle husket. Og børnesynet gælder stadig!

De tre af forfatterne var tillige veletablerede voksenforfattere op igennem anden halvdel af det 20. århundrede. Flemming Quist Møller blev i børnelitteraturen (og var dertil en flittig tegnefilmskaber og musiker).

Det samme gjorde Ole Lund Kirkegaard, men ikke længe, allerede i marts 1979 døde han, kun 38 år gammel, og efterlod sig en kone og to døtre samt et ufærdigt manuskript, *Ivan og Kaptajn Skipper*.

Dette manuskript er nu færdiggjort og udkommet som selvstændig bog med titlen: *Kalle og Kaptajn Skipper*. Og forfatterne er Ole Lund Kirkegaard og hans datter Nana Bang Kirkegaard. Manuskriptet har ligget i en skuffe i en årrække, inden Nana Bang Kirkegaard tog mod til sig og gjorde det færdigt af et par omgange.

Står i egen ret

Det var ingen let sag. Og som Nana Bang Kirkegaard fortæller, er det af samme grund

Nana Bang Kirkegaard har færdiggjort det manuskript, hendes far efterlod sig. Det har været en krævende proces, og hun understreger, at resultatet ikke er en Ole Lund Kirkegaard-bog, men deres fælles bog.

ene alvorligt

er. Nu har datteren Nana Bang Kirkegaard skrevet historien færdig.

heller ikke en Ole Lund Kirkegaard-bog. Men deres bog. En bog der står "i egen ret".

Illustrationerne i bogen er heller ikke Ole Lund Kirkegaards, men Mikkel Straarup Møllers, som har illustreret med stor respekt for Kirkegaards egen stil, som man husker dem fra hans produktion.

Der fandtes en skitse til et omslag. Det kan man sammenligne med Straarup Møllers tegnede omslag, idet det er trykt med i bogen sammen med Nana Bang Kirkegaards efterskrift.

Der bliver respekten tydelig. Det er i øvrigt her, man kan se, at personen oprindeligt hed Ivan. Det antages af den grund at fortællingen nok er ældre end *Gummi-Tarzan*. Og da hans navn også er Ivan, så måtte navnet i den nyudgivne fortælling ændres, og det blev så passende Kalle. *Kalle og Kaptajn Skipper* – det ligger godt i munden!

I forbindelse med bogens udgivelse fik *Børn & Bøger* mulighed for at få en samtale med Nana Bang Kirkegaard om den. Endda på udgivelsesdagen, mere aktuelt kunne det ikke blive.

Nana Bang Kirkegaard indleder med at sige:

- Det er jo dommens dag.

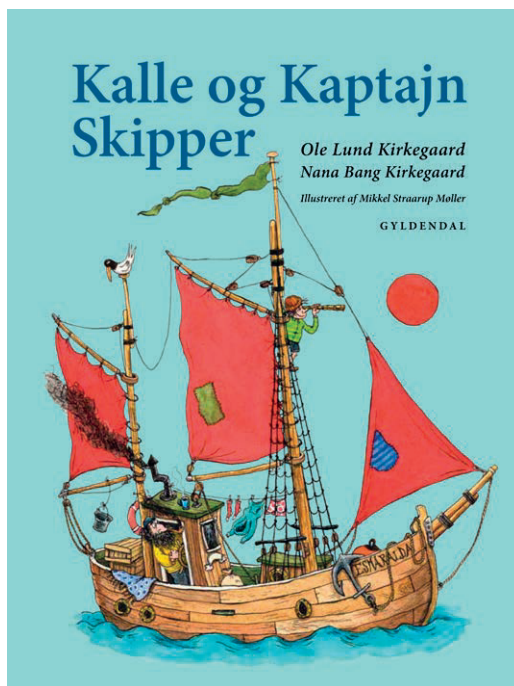
Så er vi da i gang. Og så fortsætter hun:

Nana Bang Kirkegaard:

- Hele min pointe med at skrive bogen er, at Kalle kommer med Kaptajnen ud på skattejagten af én bestemt grund, nemlig at opfylde et børneønske.

Tager barnet alvorligt

Kaptajnen er et menneske, der tager barnet alvorligt. For mig er der noget af Ole (Lund Kirkegaard) i begge karaktererne, Kalle og Kaptajnen.

Kalle og Kaptajn Skipper bygger på Ole Lund Kirkegaards efterladte manuskript og er færdiggjort af datteren Nana Bang Kirkegaard. Bogens illustrationer er skabt af Mikkel Straarup Møller med respekt for Kirkegaards univers.

Vi skal også lige tale om byen, som Kalle vokser op i. Den hedder jo Tolleby, og tolle er et ord, som bruges på (sønder)jysk dialekt i betydningen tålmodig, og på tysk findes ordet som adjektiv i f.eks. udtrykket Ein tolles Auto – En fantastisk bil.

Hvad grunden til at byen hedder sådan er uvis, men folk, der har læst bogen, siger til Nana Bang Kirkegaard, at de synes, byen ligner en by de kender, måske fra barndommen.

En nævner specifikt Hvide Sande, men både tålmodig og fantastisk, dejlig, herlig er gloser, man sagtens kan hæfte på byen i Kalles øjne, hvert halve år er han tilbøjelig til at råbe hurra hele tiden, for det er da en fantastisk by, han bor i! Og "hurra" er da også – i øvrigt sammen med "bøvs" – nøgleord i hele fortællingen!

Nana Bang Kirkegaard:

- Jeg kender det fra mig selv, jeg kan finde på at råbe hurra til mangt og meget, jeg er